

Miljö- och hållbarhetsplan för Region Blekinge 2019-2024

Vision och mål för hållbar utveckling

Dokumentnamn: Miljö och hållbarhetsplan för Region Blekinge 2019 - 2024		Revision: 01
Dokumenttyp: 9.2.1.1.1-1 program	Dokumentnummer: 19-371	
Detta dokument gäller för: Region Blekinge	Funktionsområde: Miljö och hållbar utveckling	
Dokumentansvarig: Miljö- och hållbarhetschef	Beslut av: Regionfullmäktige	
Beslut datum: 2019-10-02	Nästa revidering: 2023-11-01	

Innehåll

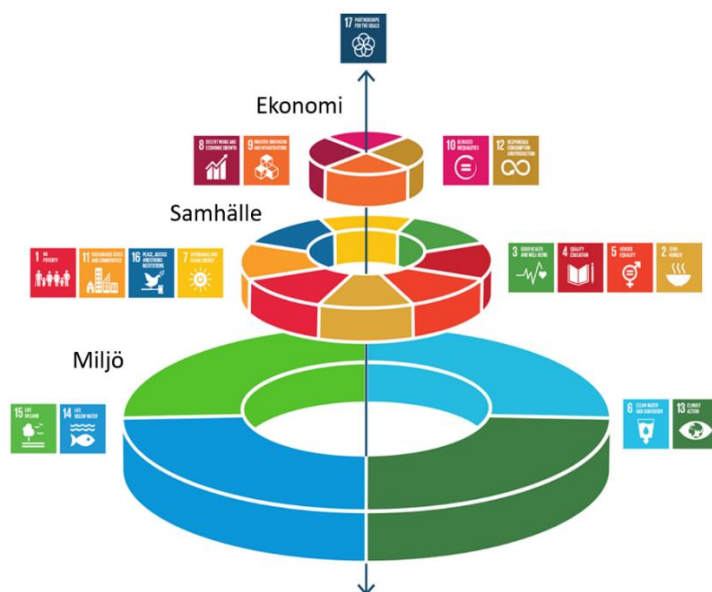
Region Blekinges policy för Hållbar utveckling	4
Region Blekinge ska främja en hållbar utveckling genom att tillgodose dagens behov utan att äventyra kommande generationers möjligheter att tillgodose sina behov av hälsa och välbefinnande.	4
Genom att arbeta systematiskt med miljö- och hållbarhetsfrågor bidrar vi till:.....	4
• en hälsosam och giftfri miljö utan negativ klimatpåverkan,.....	4
• en hållbar och effektiv användning av resurser samt	4
• att skapa ett samhälle med förutsättningar till hälsa, inflytande, kompetens, opartiskhet och meningsfullhet.	4
Syfte och omfattning.....	5
Hur vi jobbar.....	5
Målområden för hållbar utveckling	6
En hälsosam och giftfri miljö utan negativ klimatpåverkan	7
Minskad klimatpåverkan	7
Minskande utsläpp av ämnen som påverkar miljö och människor negativt.....	9
En hållbar och effektiv resurshantering.....	11
Material hanteras i cirkulära kretslopp.....	11
Vår ekonomiska tillväxt bidrar till en hållbar utveckling.....	12
Ett samhälle med förutsättningar till hälsa, inflytande, kompetens, opartiskhet och meningsfullhet	13
Region Blekinge har ett certifierbart miljöledningssystem.....	14

Region Blekinges policy för Hållbar utveckling

Region Blekinge ska främja en hållbar utveckling genom att tillgodose dagens behov utan att äventyra kommande generationers möjligheter att tillgodose sina behov av hälsa och välbefinnande.

Genom att arbeta systematiskt med miljö- och hållbarhetsfrågor bidrar vi till:

- en hälsosam och giftfri miljö utan negativ klimatpåverkan,
- en hållbar och effektiv användning av resurser samt
- att skapa ett samhälle med förutsättningar till hälsa, inflytande, kompetens, opartiskhet och meningsfullhet.

Vår miljö- och hållbarhetsplan utgår från de 17 målen för hållbar utveckling enligt Agenda 2030, vilka är:

1. Ingen fattigdom	10. Minskad ojämlikhet
2. Ingen hunger	11. Hållbara städer och samhällen
3. Hälsa och välbefinnande	12. Hållbar konsumtion och produktion
4. God utbildning för alla	13. Bekämpa klimatförändringarna
5. Jämställdhet	14. Hav och marina resurser
6. Rent vatten och sanitet	15. Ekosystem och biologisk mångfald
7. Hållbar energi för alla	16. Fredliga och inkluderande samhällen
8. Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt	17. Genomförande och globalt partnerskap
9. Hållbar industri, innovationer och infrastruktur	

Syfte och omfattning

Den bästa livsmiljön för hållbar tillväxt och hälsa är Region Blekinges vision. En giftfri miljö med ren luft och friskt vatten är en förutsättning för den bästa livsmiljön. Därför arbetar Region Blekinge aktivt för att minska miljöpåverkan, minska ohälsan samt för att främja en hållbar utveckling såväl inom den egna verksamheten som genom att påverka boende och besökande i Blekinge och andra intressenter som vi samverkar med.

Miljö- och hållbarhetsplanen utgår från agenda 2030 och de globala målen för hållbar utveckling. Dessa mål syftar till att avskaffa extrem fattigdom, minska ojämlikheter och orättvisor i världen, att främja fred och rättvisa samt lösa klimatkrisen.

Miljö- och hållbarhetsplanen är beslutad av Regionfullmäktige och är Region Blekinges övergripande plan för hur vi ska arbeta för en hållbar utveckling under åren 2014–2024. Denna reviderade version innehåller hållbarhetspolicy samt mål för åren 2019–2024.

Hur vi jobbar

Samtliga verksamheter vid Region Blekinge bidrar till en hållbar utveckling genom att arbeta för hållbar tillväxt, hälsa och ett attraktivt Blekinge. Denna miljö- och hållbarhetsplan pekar ut fyra områden där vi identifierat möjligheter att bidra än mer till en hållbar utveckling.

Utifrån planen fastställer varje förvaltning/nämnd egna verksamhetsanpassade mål och handlingsplaner baserat på vad som är relevant för verksamheten samt vad som är tekniskt möjligt och ekonomiskt försvarbart. Miljöfunktionen vid Regionstaben stödjer och samordnar miljö- och hållbarhetsarbetet och säkerställer att arbetet med målen följs upp i Region Blekinges årsredovisning.

Målområden för hållbar utveckling

Följande målområden har identifierats:

Region Blekinge har ett certifierbart miljöledningssystem

En hälsosam och giftfri miljö utan negativ klimatpåverkan

- Minskad klimatpåverkan
- Minskande utsläpp av ämnen som påverkar miljö och människor negativt

En hållbar och effektiv användning av resurser

- Material hanteras i cirkulära kretslopp
- Vår ekonomiska tillväxt bidrar till en hållbar utveckling

Ett samhälle med förutsättningar till hälsa, inflytande, kompetens, opartiskhet och meningsfullhet

- Tilliten i samhället ökar

En hälsosam och giftfri miljö utan negativ klimatpåverkan

För att nå hälsosam och giftfri miljö utan negativ klimatpåverkan arbetar vi med att minska vår egen klimatpåverkan och våra egna utsläpp av ämnen som påverkar miljö och människor negativt samtidigt som vi arbetar för att bidra till en hälsosam och giftfri miljö utan negativ klimatpåverkan i samhället i stort.

Minskad klimatpåverkan

Halten av växthusgaser i atmosfären behöver, i enlighet med FN:s ramkonvention för klimatförändringar, stabiliseras på en nivå som innebär att människans påverkan på klimatsystemet inte blir farlig. Målet behöver nås på ett sådant sätt och i en sådan takt att den biologiska mångfalden bevaras, livsmedelsproduktionen säkerställs och att andra mål för hållbar utveckling inte äventyras.

För att verka i linje med detta mål har Sveriges regering beslutat att Sverige ska vara en fossilfri nation vid 2045. I linje med detta mål strävar Region Blekinge för att vår verksamhet inte ska ha någon negativ klimatpåverkan men har också stora möjligheter till att bidra till att klimatpåverkan i hela Blekinge minskar.

Vår interna klimatpåverkan orsakas till stor del av transporter, energianvändning samt utsläpp av lustgas. Men påverkan från de produkter och livsmedel vi köper in, hur vi förvaltar våra pensionsmedel samt hur vi påverkar andras hälsa och välbefinnande, val av transporter och konsumtion har minst lika stor påverkan på klimatet.

Vi arbetar med att minska vår miljöpåverkan genom att sträva mot en effektiv, fossiloberoende och i övrigt långsiktigt hållbar energianvändning såväl internt som genom att verka för en hållbar energianvändning i regionen. Vi arbetar för att våra tjänsteresor ska ske fossilfritt och för att infrastrukturen i länet ska underlätta fossilfria resor för samtliga som bor och besöker Blekinge. Vi har som målsättning att vår användning av lustgas och andra anestesigaser ska ge minimal påverkan på hälsa och miljö och vid ny- och ombyggnation ska vi arbeta för att uppfylla kraven enligt miljöbyggnad silver eller guld.

Vi har sedan tidigare en kollektivtrafik som till stor del går på fossilfria bränslen, våra tjänstebilar drivs med biogas och el samt att vi har ett långsiktigt mål att halvera vår energianvändning i fastighetsbeståndet till 2030.

Övergripande mål:

- År 2024 har Region Blekinge minskat sin klimatpåverkan¹ med 20 % jämfört med 2020 års nivåer.

Detaljerade mål

- År 2024 har Region Blekinge minskat sin klimatpåverkan från tjänsteresor, transporter i egen regi, köldmedie-användning, lustgas, anestesigaser samt el och värme med 60% jämfört med 2018 års nivåer.²

¹ Total klimatpåverkan där tjänsteresor, transporter, köldmedieanvändning, användning av produkter samt ekonomiska placeringar ingår.

² Kollektivtrafik och godstransporter av extern transportör ingår inte

Energianvändning:

- År 2021 har Region Blekinge en energiplan.
- År 2021 mäter och följer Region Blekinge energianvändningen per förvaltningsobjekt inom det egna beståndet.
- År 2022 har Region Blekinge ett energiledningssystem.
- År 2024 har Region Blekinge minskat sin totala energianvändning per kvadratmeter med 10 % jämfört med 2018 års nivåer.³
- År 2024 uppgår Region Blekinges egenproducerade el till 1% av verksamhetens totala elförbrukning.⁴

Transporter:

- År 2024 är minst 96 % av Region Blekinges drivmedel för fordon förnyelsebart.⁵
- År 2024 har klimatpåverkan från tjänsteresor minskat med 15 %, jämfört med 2018 års nivåer.

³ Gäller fastigheter inom det egna beståndet samt el och värme.

⁴ Inkluderar inte egenproducerad vindkraft.

⁵ 2018 uppgick 95% av de drivmedel som användes av förnyelsebara bränslen.

Minskande utsläpp av ämnen som påverkar miljö och människor negativt

Kemiska ämnen i produkter, varor och byggnader kan hamna i miljön, och där tas upp av växter, djur och människor. För att skydda människors hälsa och den biologiska mångfalden från kemikalier med negativ påverkan på människor och miljö behöver spridningen av farliga ämnen förebyggas och minska.

För att minska spridningen av ämnen som påverkar miljö och människor negativt arbetar Region Blekinge för giftfria kretslopp och för minskad spridning av läkemedel och andra kemiska ämnen som påverkar miljö eller människors hälsa negativt. Vi arbetar med att säkerställa att den mat vi serverar uppfyller svenska krav på djurhållning och livsmedelsproduktion, att vår resursanvändning stödjer en hållbar utveckling och genererar en minimal mängd avfall samt att det avfall som uppstår ger minsta möjliga påverkan på människors hälsa och på miljön.

Övergripande mål:

- Region Blekinge genomför årligen åtgärder för att minska utsläpp av ämnen som påverkar miljö och människor negativt.

Detaljerade mål:

Läkemedel:

- År 2024 har antalet förskrivningar av antibiotika minskat från 2018 års nivå.⁶

Livsmedel:

- År 2020 mäts klimatpåverkan på utvalda producerade måltider i Regionservice tillagningskök.
- År 2020 är Regionservice tillagningskök KRAV-certifierade, enligt nivå två.⁷
- Klimatpåverkan på utvalda producerade måltider i Regionservice tillagningskök minskar årligen från 2021 till 2024.
- Matsvinn från patientmåltider minskar årligen.
- Andelen miljömärkt fisk och skaldjur⁸, av det totala inköpsvärdet av fisk och skaldjur, ökar årligen.
- År 2024 är andelen kravcertifierade/ekologiska/MSC-certifierade livsmedel minst 55% av det totala inköpsvärdet av livsmedel för Regionservice tillagningskök.

Kemikalier:

- År 2022 har mängden cancerframkallande, mutagena och reproduktionstoxiska ämnen (CMR) som används vid Region Blekinge minskat jämfört med 2018 års användning.
- År 2022 har en kartläggning av kemiska ämnen förekommande på Kandidatförteckningen genomförts.

⁶ Strävansmålet för förskrivning av antibiotika är 250 förskrivningar per 1000 invånare i enlighet med Stramas rekommendationer.

⁷ Krav-nivå två innebär att minst 50 % av det totala inköpsvärdet av livsmedel består av KRAV-godkända livsmedel.

⁸ Miljömärkt fisk enligt Marine Stewardship Council MSC

- År 2022 har en kartläggning av eventuell kvicksilverförekomst i avloppsrör kopplat till folktandvårdens verksamhet genomförts.
- År 2022 finns en handlingsplan för hantering av kvicksilver i avloppsrör kopplat till folktandvårdens verksamhet.
- År 2024 har Region Blekinge minskat andelen skadliga kemiska produkter i verksamheten med 5% jämfört med 2018 års värden.
- År 2024 finns en plan för substitution och utfasning av kemiska ämnen som förekommer på kandidatförteckningen.

En hållbar och effektiv resurshantering

Region Blekinge arbetar för en hållbar och effektiv resurshantering genom att verka för att material hanteras i cirkulära kretslopp samt genom att vår ekonomiska tillväxt bidrar till en hållbar utveckling.

Material hanteras i cirkulära kretslopp

En växande befolkning och stark ekonomisk utveckling förbrukar jordens resurser i allt snabbare takt. Genom att gå från en linjär resurshantering till en cirkulär resurshantering där produkter, material och resurser återanvänds, kan vi minska såväl uttaget av ny råvara som uppkomsten av avfall och restprodukter.

Region Blekinge kan verka för en cirkulär resurshantering genom att vid upphandling ställa krav på bättre produktion och produktdesign samt hantera det avfall som uppkommer på ett sätt som möjliggör återanvändning.

Övergripande mål

- År 2024 ställs krav på hållbar produktion och konsumtion vid samtliga upphandlingar
- År 2024 går minst 40% av Region Blekinges avfall till materialåtervinning, inklusive matavfall.⁹

Detaljerade mål:

Vatten

- År 2020 har Region Blekinge en handlingsplan för att minska vattenförbrukningen i verksamheten.

Upphandling

- År 2020 görs miljö- och hållbarhetsanalys inför upphandlingar som genomförs av upphandlingsavdelningen.
- År 2020 genomförs en prioritering av fördjupad kravställning på de upphandlingar som bedömts ha stor betydelse utifrån de genomförda miljö- och hållbarhetsanalyserna.
- År 2022 har Region Blekinge ett system för att ställa och följa upp miljö och hållbarhetskrav vid samtliga upphandlingar.
- År 2024 bedöms samtliga upphandlingar utifrån ett livscykelperspektiv.

Avfall

- År 2020 har Region Blekinge tagit fram en avfallsplan med inriktning att förebygga uppkomsten av avfall, minska det farliga avfallet, öka andelen återanvändning och återvinning.

⁹ Andel i % av totalvikt avfall

Vår ekonomiska tillväxt bidrar till en hållbar utveckling

Region Blekinge arbetar för att ha en ekonomisk tillväxt som leder till minskade negativa konsekvenser för miljön genom att placera sina kapitalinvesteringar ansvarsfullt och långsiktig hållbart. Kapitalinvesteringar ska ske enligt Region Blekinges reglemente för den finansiella verksamheten - vilket innebär att investeringar endast görs i de företag som på ett godtagbart sätt uppfyller kraven i de internationella konventionerna som Sverige har undertecknat. De konventioner som främst avses är:

- UN Global Compact konventioner om mänskliga rättigheterna, arbetsvillkor, miljö och anti-korruption
- FN:s konvention om barnets rättigheter
- ILOs konventioner om arbetslivsfrågor
- Internationella vapenkonventioner om klusterbomber, personminor, kemiska och biologiska vapen samt kärnvapen

Regionen ska undvika placeringar i företag där en del av omsättningen kommer från produktion och försäljning av tobak eller tobaksprodukter, alkoholvaror, pornografi eller vapen. Regionen ska också undvika investeringar i företag som arbetar med att prospektera, exploatera, utvinna eller producera kol, olja och naturgas. Regionen är positiv till placeringar som innebär en bredare miljöhänsyn.

Övergripande mål

- Region Blekinges kapitalinvesteringar verkar för långsiktig hållbarhet genom att vi investerar ansvarsfullt och verkar för mänskliga rättigheter, rättvisa arbetsvillkor, god miljö och mot korruption.

Detaljerade mål

- År 2020 har Region Blekinge en metod för miljö- och hållbarhetsanalys inför kapitalinvestering.
- År 2024 har Region Blekinge minskat sin klimatpåverkan från investeringar i värdepapper jämfört med 2020.

Ett samhälle med förutsättningar till hälsa, inflytande, kompetens, opartiskhet och meningsfullhet

Ett socialt hållbart samhälle är ett jämställt och jämlikt samhälle där människor lever ett gott liv med god hälsa, utan orättfärdiga skillnader. Ett samhälle med hög tolerans där människors lika värde står i centrum, vilket kräver att människor känner tillit och förtroende till varandra och är delaktiga i samhälle.

För att skapa ett hållbart samhälle till vilket människor känner tillit krävs att de strukturella hindren för hälsa, inflytande, kompetens, opartiskhet och meningsfullhet minskas.

Region Blekinge arbetar för att minska de strukturella hindren för:

- hälsa exempelvis genom att arbeta för god folkhälsa och tillhandahålla sjukvård samt folktandvård av god kvalitet.
- inflytande exempelvis genom att vara en transparent och öppen organisation.
- kompetens exempelvis genom Blekinges folkhögskolor och kulturverksamhet.
- opartiskhet exempelvis genom att arbeta för jämlikhet och undanröja alla former av diskriminering.
- meningsfullhet exempelvis genom att arbeta för ett attraktivt Blekinge där människor vill arbeta och bo.

Övergripande mål

- År 2024 har tilliten till andra ökat i Blekinge med 2 % jämfört med 2018 års nivåer.

Detaljerade mål

- År 2020 har Region Blekinge ett systematiskt arbete för att följa upp barns fysiska och psykiska hälsa.
- År 2021 arbetar Region Blekinge systematiskt med barnets rättigheter.
- År 2024 har gymnasiebehörigheten i Blekinge ökat jämfört med 2018 års nivåer.

Region Blekinge har ett certifierbart miljöledningssystem

Ett miljöledningssystem är ett verktyg för att effektivisera och rationalisera en organisations miljöarbete. Vid Region Blekinge finns sedan tidigare ett beslut att samtliga verksamheter ska arbeta systematiskt med miljö- och hållbarhetsförbättringar enligt miljöledningsstandarden ISO 14001.

Primärvården samt den offentliga folktandvården är sedan 2014 miljöcertifierade och har med detta upplevt att miljöledningssystemet både höjer verksamhetens lägstanivå, ger en tydlig riktning samt gör att verksamheten växer då de ser att de når målen.

Övergripande mål

- År 2024 har Region Blekinge ett certifierbart miljöledningssystem enligt den internationella standarden ISO 14 001.

Detaljerade mål

- År 2020 har interna revisioner av verksamhetens miljöarbete gjorts vid samtliga förvaltningar.